

ШКІЛЬНІ МУЗЕЇ ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК КРАЄЗНАВЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Нині Україна перебуває в процесі реформування багатьох сфер життя, зокрема й освіти. Це стимулює пошук нових форм і методів реалізації державної політики у ній, що відповідають загальносвітовим та європейським стандартам. Законом України (ЗУ) «Про освіту» [11] визначається перелік основних засад державної політики у сфері освіти та освітньої діяльності, спрямованих на покращення останніх шляхом посилення їхнього наукового характеру, урізноманітнення, збереження зв'язку зі світовою та національною історією, культурою, національними традиціями, формування культури здорового способу життя, екологічної культури. Ефективне здійснення навчального процесу та надання якісних освітніх послуг забезпечують загальноосвітні заклади, перелік яких зазначено в ЗУ «Про повну загальну середню освіту» [10]: початкова школа, гімназії, ліцеї, а також спеціальна школа та навчально-реабілітаційний центр. Процес навчання у цих закладах освіти відбувається у класних кімнатах, лабораторіях, музеях, майстернях, спортзалах, майданчиках та інших спеціальних приміщеннях. В умовах розпочатої у 2015 р. децентралізації влади створення й забезпечення функціонування цих закладів на сьогодні перебувають у підпорядкуванні місцевого самоврядування, тобто територіальних громад.

Дослідженню просторової організації мережі шкільних музеїв Волинської області приділяли увагу Т. Павловська, М. Чабанчук [8]. Діяльність цих музеїв як об'єктів пізнавального туризму та краєзнавства в межах районів та громад вивчали І. Єрко, Н. Чир, З. Карпюк, Р. Качаровський, О. Антипюк [4; 6].

Метою даного дослідження є вивчення просторового розміщення шкільних музеїв Володимир-Волинського району, визначення особливостей їхньої діяльності як краєзнавчих об'єктів, окреслення кола проблем функціонування та визначення шляхів їх усунення. Для досягнення поставленої мети вирішувалися такі завдання: опрацювати інформаційні ресурси та нормативні документи, що містять матеріали про функціонування шкільних музеїв; з'ясувати геопросторову диференціацію цих музеїв у розрізі ТГ та їх роль у краєзнавчих дослідженнях краю.

Правовою основою для функціонування шкільних музеїв є наказ Міністерства освіти і науки України від 22. 10. 2014 р. № 1 195 [9]. Ці музеї поєднують культурно-освітні, науково-дослідні та туристично-рекреаційні функції, застосовують різні форми використання музейної експозиції та фондів матеріалів, що створює інформаційну картину для краєзнавства.

Після прийняття Верховною радою України 17.07.2020 р. постанови № 807-ІХ «Про утворення та ліквідацію районів» територія Володимир-Волинського району, істотно змінилась. Нині до його складу входять 11 територіальних громад: Володимир-Волинська, Затурцівська, Зимнівська, Іваничівська, Литовезька, Локачинська, Нововолинська, Оваднівська, Павлівська, Поромівська та Устилузька. Площа – 2 579,3 км², населення станом на 01.01.2021 р. – 172 947 осіб, густина населення – 67,1 осіб/км². Адміністративним центром є м. Володимир-Волинський [1–3].

На території Володимир-Волинського району функціонує 33 шкільних музеї. Перелік подано в таблиці 1.

Шкільні музеї представлені у всіх 11 громадах Володимир-Волинського району (див. табл. 1). Найбільше їх має Нововолинська громада – шість (18 %), Володимир-Волинська, Затурцівська та Павлівська – по п'ять або по 15 %. Більшість музеїв за

профілем належать до історичних (21 од. або 64 %) та етнографічних (9 од. або 27 %). Серед історичних виділяють музей-кімнату В. Липинського у с. Затурці (Затурцівська ТГ) та М. М. Корзонюка у с. Бужанка (Поромівська ТГ), а також музеї Бойової та Прикордонної Слави, що розміщені в м. Устилуг (Устилузька ТГ), смт Іваничі (Іваничівська ТГ) і с. Милятин (Павлівська ТГ). Також діє музей образотворчого мистецтва у с. Жашковичі (Павлівська ТГ) та два (6 %) краєзнавчих музеї у селах Галинівка (Оваднівська ТГ), Колона (Павлівська ТГ).

Таблиця 1

Шкільні музеї Володимир-Волинського району Волинської області [1; 4; 8]

Територіальна громада	Населений пункт	Музей
Володимир-Волинська	м. Володимир-Волинський	Три етнографічних та два історичний
Затурцівська	с. Губин	Історична кімната-музей
	с. Затурці	Кімната-музей у ЗОШ В.Липинського та історії села
	с. Зубильне	Історії села
	с. Озютічі	Історії села
Зимнівська	с. Зимне	Історії села
Іваничівська	смт Іваничі	Бойової Слави «Пам'ять» ЗОШ № 2
	с. Мишів	Історична кімната-музей
Литовезька	с. Заболотці	Історії села
	с. Литовеж	Історії села
	с. Мовники	Історії села
Локачинська	с. Колпитів	Історії села
	с. Линів	Історії села
	с. Старий Загорів	Історії села
Нововолинська	м. Нововолинськ	П'ять етнографічних та один історичний
Оваднівська	с. Галинівка	Краєзнавчий
Павлівська	с. Жашковичі	Кімната-музей образотворчого мистецтва
	с. Колона	Краєзнавчий музей
	с. Милятин	Кімната-музей Бойової Слави
	с. Милятин	Музеї історії села
Поромівська	с. Павлівка	Етнографічний музей «Берегиня»
	с. Бужанка	Музей-кімната М. М. Корзонюка
Устилузька	м. Устилуг	Прикордонної Слави ЗОШ I-III Ст.

Наявні фонди, матеріальна база та кадри дозволяють удосконалити та урізноманітнити навчальний та навчально-виховний (особливо національно-патріотичне виховання) процеси загальноосвітніх закладів, а також краєзнавчу роботу у громадах. Вони є базою для організації та проведення краєзнавчої та науково-дослідної роботи, створюють уявлення про особливості кожної ТГ, їхній природний, історико-культурний та соціально-економічний потенціал. Музеї історичного профілю акцентують увагу відвідувачів на історії створення та еволюції населеного пункту, визначних історичних постатях та важливих подіях у житті громади, етнографічні та образотворчі – на художньо-естетичному сприйнятті світу, важливості пізнання традицій та обрядових дійств, народних художніх промислів та ремесел, автентики, фольклору тощо [3–4; 9], краєзнавчі музеї передбачають комплексний підхід до відображення минувшини й розуміння перспектив майбуття краю.

Шкільні музеї Володимир-Волинського району мають усі перспективи для ефективного функціонування. Однак, для цього не зайвими будуть заходи з їх модернізації: ремонт наявних та створення просторіших нових приміщень для розширення експозицій, поповнення (завдяки учнівській молоді, науковцям та ентузіастам) експозицій та музейних фондів, осучаснення тематичних виставок про вагомні події у житті громади, розширення інформаційної бази за рахунок спеціалізованих видань, створення сайтів та 3D-турів експозиціями музеїв, інтенсифікація рекламної діяльності про функціонування музеїв. Для посилення освітньо-виховних функцій шкільних музеїв бачиться необхідним ширше залучення їхніх матеріалів та фондів у навчальному процесі.

Висновки. Шкільні музеї Володимир-Волинського району є істотною базою для краєзнавчих досліджень його територіальних громад та потужним інструментом у навчальному процесі при вивченні природних, історико-культурних, соціально-економічних особливостей рідного краю.

Список використаних джерел: 1. Володимир-Волинська РДА URL: <http://www.vvadm.gov.ua/> (дата звернення: 26.02.2021) 2. Головне управління статистики у Волинській області URL: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 28.02.2021). 3. Децентралізація влади URL:<http://decentralization.gov.ua/region/item> (дата звернення: 02.03.2021). 4. Єрко І. В., Качаровський Р. Є., Чир Н. В., Антипюк О. В. Шкільні музеї як потенційні об'єкти пізнавального туризму (на прикладі Іваничівського району Волинської області). *Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку* : Всеукр. наук.-практ. ін.т-конф. (18 вересня 2019 року). Переяслав-Хмельницький, 2019. Вип. 53. С. 29-31. 5. Іваничівська РДА URL: <http://www.ivaadm.gov.ua/> (дата звернення: 25.02.2021). 6. Качаровський Р. Є., Чир Н. В., Єрко І. В., Карпюк З. К., Антипюк О. В. Шкільні музеї об'єднаних територіальних громад Волинської області як об'єкти пізнавального туризму. *Розвиток мистецьких осередків як засіб збереження етнокультури Гуцульщини*: Наук.-практ. конф. у рамках проведення Міжнар. мистец. форуму «Барви Карпат» (20 вересн. 2019 року). Косів, 2019. С. 76-81. 7. Локачинська РДА URL: <http://locadm.gov.ua/>.(дата звернення: 28.02.2021). 8. Павловська Т. С., Чабанчук М. А. Музеї при загальноосвітніх навчальних закладах Волинської області: хорологічний та хронологічний аспекти / Географія та туризм: наук. зб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2015. Вип. 34. С. 200–213. 9. Про затвердження положень про музеї при дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладах, які перебувають у сфері управління Міністерства освіти і науки України: Наказ Міністерства науки і освіти України від 22.10.2014 р. № 1195. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-14#Text> (дата звернення: 28.02.2021). 10. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 26.02.2020 року № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>. (дата звернення: 02.03.2021). 11. Про освіту: Закон України від 05. 09. 2017 року № 2145-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. (дата звернення: 24.02.2021).

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії**

**Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej**

**Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie
Wydział Nauk Społecznych**

**Палескі дзяржаўны ўніверсітэт, г. Пінск
Факультэт эканомікі і фінансаў**

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

**Матеріали V Міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції**

(м. Луцьк, 8–9 квітня 2021 р.)

**Луцьк
2021**

УДК 911.3:30/33(477.82)(082)
С90

Рекомендовано до друку Вченою радою географічного факультету
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 8 від 23 березня 2021 р.)

Рецензенти: **Лютак О. М.** – доктор економічних наук, професор кафедри міжнародних економічних відносин Луцького національного технічного університету
Костащук І. І. – доктор географічних наук, доцент кафедри географії України та регіоналістики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали V Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції / за ред. Ю. М. Барського, С. О. Пугача, м. Луцьк, 8–9 квітня 2021 р. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 148 с.

У збірнику висвітлюються проблеми сучасної географічної та економічної науки, які були розглянуті на V Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції. Розкриваються питання теорії та методології географічних досліджень, регіональних економічних студій, освітніх технологій у географії та економіці, а також проблеми суспільно-географічних, природно-географічних, рекреаційно-туристських досліджень Волині та прилеглих територій.

Для широкого кола фахівців, які працюють у сфері географії, економіки, державного управління, освіти, рекреації та туризму, краєзнавства. Видання також буде корисним для вчителів, аспірантів та студентів, а також усіх, хто цікавиться проблемами регіональних досліджень.

УДК 911.3:30/33(477.82)(082)

© Волинський національний
університет імені Лесі Українки, 2021
© Колектив авторів, 2021

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	6
<i>Барський Ю., Бакота Д., Єрко І.</i> Доступний (інклюзивний) туризм: основні поняття	6
<i>Васильченко А.</i> Аналіз деяких теоретичних підходів до класифікації кластерів..	9
<i>Погребський Т., Долик Г.</i> Чинники формування людського потенціалу.....	11
<i>Погребський Т., Недбайло Д.</i> Суспільно-географічні аспекти дослідження міста	13
<i>Хільчевський В., Забокрицька М.</i> Водні ресурси України: оцінка за базою даних інформаційної системи ООН FAO Aquastat.....	15
<i>Штойко П.</i> Людський конструкт «гармонії» та «дисгармонії» в навколишньому середовищі	18
<i>Kejna M., Golub G.</i> Distinctive features in the formation of regional policy of Ukraine and the Republic of Poland	21
ГАЛУЗЕВІ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВОЛИНИ ТА ПРИЛЕГЛИХ ТЕРИТОРІЙ	23
<i>Голуб Г., Дацюк В., Давидюк В.</i> Особливості розвитку Поромівської територіальної громади Володимир-Волинського району Волинської області	23
<i>Голуб Г., Лапюк С.</i> Вплив міграційних процесів на формування ринку праці Ковельського району	25
<i>Голуб Г., Лойчик А.</i> Соціально-економічний розвиток та фінансова спроможність Вараської територіальної громади Вараського району Рівненської області..	26
<i>Євтушик Т., Яручик С., Матвійчук Л.</i> Аналіз інвестиційної привабливості Боратинської громади	29
<i>Іванчук Ю., Голуб Г.</i> Перспективи соціально-економічного розвитку Луцького району Волинської області	31
<i>Левчук М., Слащук А.</i> Тенденції демографічного розвитку Локачинського району	33
<i>Маковецька Л., Лойчик А.</i> Енергосистема Рівненської області	35
<i>Маковецька Л., Поторась О., Гонтарук Л.</i> Економіко-географічний аналіз розвитку легкої промисловості у місті Луцьк	38
<i>Мандрик І., Поторась О.</i> Україна на світовому ринку безалкогольних напоїв	39
<i>Новосад О., Ступницька М.</i> Перспективи розвитку сільського господарства Рівненської області	42
<i>Поручинський В., Поручинська І., Рогоза О.</i> Тенденції внутрішнього споживання вугілля в Україні	45
<i>Поручинський В., Поручинська І., Сацюк Р.</i> Географія вирощування зерняткових культур в Україні	46
<i>Потапова А., Герасимук В.</i> Ресурсно-інвестиційна привабливість Любешівської об'єднаної територіальної громади	48
<i>Потапова А., Дмитроца І.</i> Формування стратегії сталого розвитку Волинської області	50
<i>Потапова А., Коземіров Б.</i> Сучасний стан паломництва у Волинській області .	53
<i>Потапова А., Семенюк О.</i> Перспективи організації та ведення тепличного бізнесу на території Волинської області	55
<i>Потапова А., Шелест Н.</i> Вплив чинників на систему розселення населення Волинської області	56
<i>Пугач С., Гапонюк В.</i> Особливості географії Facebook у Рівненській області	59
<i>Слащук А., Цекот А.</i> Сучасний стан рослинництва у Волинській області	60

Яроменко О. Внутрірегіональна структура сфери охорони здоров'я Рівненської області	62
ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИРОДНИХ УМОВ ТА РЕСУРСІВ ВОЛИНИ ТА ПРИЛЕГЛИХ ТЕРИТОРІЙ	66
Коваль О., Мельнійчук М. Ефективність функціонування природно-заповідного фонду Вараського району Рівненської області	66
Міщенко О., Ступницька М. Антропогенна перетвореність ландшафтів Костопільського району Рівненської області	68
Павловська Т., Білецький Ю., Ступницька М. Тривалість й часові рамки кліматичних сезонів на метеостанції Ковель	70
Полянський С., Капуза В. Профілактичні заходи захисту торфових ґрунтів від пірогенної деградації	72
Фесюк В., Карпюк З., Чижевська Л., Качаровський Р. Еколого-економічні наслідки водокористування в межах Хмельницької атомної електростанції	74
РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТСЬКІ РЕСУРСИ ВОЛИНИ ТА ПРИЛЕГЛИХ ТЕРИТОРІЙ ..	77
Заячук О., Заячук А. Сучасний стан та перспективи розвитку медичного туризму	77
Копотун І., Лепкий М., Сидорук С., Дащук Ю. Європейський досвід розвитку зеленого туризму	79
Мельнійчук М., Мазур І., Мазур О. Історико-культурні ресурси Рівненського Полісся та їх використання в позакласній роботі	81
Мороз О., Уль А., Матвійчук Л. Логістичні орієнтири розвитку туристичного ринку Німеччини	83
Павловська Т., Качаровський Р., Антипюк О. Шкільні музеї Володимир-Волинського району Волинської області як краєзнавчий потенціал	85
Поручинська І., Клімчук Т. Аналіз природно-рекреаційного потенціалу Волинської області	87
Скабара Р. Природно-ресурсні передумови та тенденції розвитку курорту Трускавець	89
Смирнов І. Герої та події українських визвольних змагань у Галичині та на Поділлі, як туристичний ресурс: Олена Степанів	91
Сугак І., Мандрик І., Копачинська Г. Природно-географічні чинники розвитку туризму в Єгипті	95
Чижевська Л., Карпюк З., Качаровський Р. Природні рекреаційні ресурси Луківської територіальної громади Волинської області	97
РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ	100
Барський Ю., Рогова Х. Сучасний стан розвитку Луцької міської об'єднаної територіальної громади	100
Варава А., Єрко І. Діяльність готельних підприємств Донецького регіону	103
Гладкий О. Нідерланди. Коротка суспільно-географічна характеристика	104
Голуб Г., Поторась О., Гурний Д. Діяльність міжнародного валютного фонду в умовах пандемії COVID-19	107
Кухтій А. Мінеральні води як рекреаційно-туристичні ресурси Закарпатської низовини	109
Маковецька Л., Вдовичук І. Вплив COVID–19 на легку промисловість України ..	110
Маковецька Л., Новосад О., Коритко Б. Трансформаційні процеси управлінської структури галузі зв'язку: передумови та особливості	112
Маковецька Л., Смаль В. Побратимське співробітництво Волинської області та міста Луцька	115

Маковецька Л., Шахновська О. Освітня галузь міста Житомир	117
Мандрик І., Гурний Д. Сучасні особливості розвитку світового та українського ринку кави	119
Мандрик І., Дацюк В. Сучасний стан і тенденції розвитку вугільної промисловості світу	121
СУЧАСНІ ГЕОДЕЗИЧНІ, ФОТОГРАММЕТРИЧНІ ТА ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕРИТОРІЙ	124
Манько П., Мельник О. Оцінка фітомаси лісів з використанням даних дистанційного зондування землі	124
Уль А., Резь Р. Методи і моделі цифрової фотограмметрії в завданнях інвентаризації деревних зелених насаджень населених пунктів	127
ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІЦІ	129
Бенедюк В., Бондарєва Ю., Крисюк О. Методичні особливості проведення уроків-семінарів з географії	129
Бенедюк В., Ващук К., Герман В. Евристичний метод як засіб розвитку креативного мислення учнів	130
Бенедюк В., Ришко Л., Бондарєва Ю. Експерсії у природу як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів	132
Волошин О., Барський Ю., Матвійчук Л. Сучасна спрямованість підготовки фахівців з географії та економіки в закладах освіти	133
Грищук М., Чижевська Л., Качаровський Р. Застосування краєзнавчого підходу на уроках географії (на прикладі м. Кам'янка-Бузька Львівської області).	135
Лінник А., Пугач С. Типізація засобів навчання географії та особливості їх використання	137
Маковецька Л., Задачаїна К. Компетентнісний підхід , як основа дослідження транспортної системи Волинської області в освітньому географічному процесі... ..	139
Пугач С., Матвійчук Н., Мельничук Ю. Вивчення транспорту на уроках географії у загальноосвітніх школах	142
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	144

Наукове видання

Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів

Матеріали V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції
(м. Луцьк, 8–9 квітня 2021 р.)

(Українською, англійською мовами)

Друкується в авторській редакції.
Відповідальність за зміст публікацій та достовірність даних несуть автори

Верстка: С. Пугач, І. Поручинська,
Коректура: С. Пугач, В. Бенедюк, Н. Матвійчук
Обкладинка: С. Пугач, А. Швець

Підписано до друку 12.04.2021. Формат 60×84^{1/16}
Ум. друк. арк. 12,75. Замовлення № 115. Тираж 50.
Папір офсетний Гарнітура Times. Друк офсетний.

Друк ПП Іванюк В. П.
43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 65.
Свідоцтво Держкомінформу України
ВЛн № 31 від 04.02.2004 р.